

ÜLDINFO

Tunni teema:	#005 Millised on demokraatia põhiväärtused?			
Külalisõpetaja:	Ülle Madise, Eesti Vabariigi õiguskantsler			
Õpilased:	10.-12. klass			
Tunni õpieesmärk:	Õpilased teadvustavad demokraatia põhiväärtusi.			
Seos RÕK-iga:	Väljavõtte gümnaasiumi riiklikust õppekavast: <ul style="list-style-type: none"> Sotsiaalainete õpetamise kaudu taotletakse, et gümnaasiumi lõpuks õpilane: 2) austab demokraatiat ning inimõigusi, järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning on seaduskuulekas, teab kodanikuõigusi ja -kohustusi ning mõistab kodanikuvastutust; Üldpädevused: 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut. 			
45 minutise tunni ülesehitus:	5 min häälestus tunniks	20 min video külalisõpetajaga	15 min õpetaja poolt juhendatud õpilaste tegevus	5 min õpitu kinnistamine
Tunni ettevalmistus õpetajatele:	Arvuti, internetiühendus, kõlarid, projektor. Kui soovite kasutada häälestusülesannet, proovige avada sõnapilve link: https://answergarden.ch/545073			
Tunni teema taust:	Eesti Vabariigi põhiseadus ütleb, et: "Eesti on iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas." Valimised on üks demokraatia väljendusviisi. 2017. aasta kohalike omavalitsuste valimiste taustal on oluline meelde tuletada demokraatia põhiväärtused.			

VÕIMALIK TUNNIKAVA IV kooliaste*

Ettevalmistus enne tundi	Ava arvuti, projektor ja e-külalistunni Youtube link. Logi sisse Youtube'i keskkonda, et saaksid anda märku oma klassi liitumisest tunniga ja edastada õpilaste küsimusi. Kontrolli kõlareid, et heli oleks kosta kogu klassiruumis.
Häälestus 5 min Toimib võimalusel enne video vaatamist, eesmärgiga äratada õpilastes huvi teema vastu.	Palun selgitage tunni eesmärki ja vajadusel kirjutage eesmärk tahvlile. Selgitage õpilastele, mis tunnis toimuma hakkab ja miks me demokraatia teemal räägime. SÕNAPILV: Õpetaja palub õpilastel öelda, millised seosed tekivad õpilastel sõnaga "demokraatia", õpetaja paneb kuvab kõigi õpilaste ühist sõnapilve seinale ja lisab õpilaste poolt öeldu veebilehele https://answergarden.ch/545073 VIDEO VAATAMISE ÜLESANNE: Õpetaja palub õpilastel külalisõpetaja video info põhjal vihikusse üles märkida mida nad teadsid (+), mis oli uus ja oluline (!) ja mis tekitas küsimusi (?). Küsimused võib ka töölehena välja printida. Töölehe leiate dokumendi lõpust.
Video vaatamine 20 min	Avage e-koolikott ning vajutage Youtube'i lingile, et video avaneks Youtube'i keskkonnas. Otseülekande ajal vastab külalisõpetaja Youtube'i vestlusaknas ka õpilaste küsimustele. https://www.youtube.com/watch?v=BMKc5kWqfUE
Õppimine 15 min	5 min - video põhjal läbi arutada, mida teadsid (+), mis oli uus ja oluline (!) ja mis tekitas küsimusi (?). VARIANT 1 - NÄIDE ÜHE VÄÄRTUSE RAKENDUMISEST EESTIS

	<p>10 min - üks võimalus demokraatike väärtuste mõtestamiseks on kasutada "Mõttele-arutle-jaga" meetodit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 min - iga õpilane mõtleb ise ja kirjutab vihikusse, millise demokraatliku väärtusega ta tajub enim oma tänases elus kokkupuudet ja kuidas meil Eestis on lood selle väärtusega, miks see on oluline jne. • 3 min - õpilased arutavad pinginaabriga, millised väärtused nad kirja panid ja miks. • 5 -mõned õpilased jagavad klassiga, millised väärtused nad kirja panid ja miks. <p>VARIANT 2 - ARUTELU: KUIDAS RAKENDUB DEMOKRAATIA KOOLIS</p> <p>10 min - paluda õpilastel tuua näiteid, kas ja kuidas demokraatlikud väärtused rakenduvad koolis või teha üks mõtteharjutus teemal "kool kui riik" ja vaadata siis demokraatlikke väärtusi hoopis koolisüsteemis - mida demokraatia võiks tähendada õpilaste jaoks? (Õpilasesinduse valimised, erinevate sugude võrdne kohtlemine jne)</p>
<p>Õpitu kinnistamine 5 min</p>	<p>Paluda õpilastel nimetada viis demokraatia omadust. Või paluda käega märku anda, kes plaanivad valima minna ja kuidas iga inimene Eestis saaks demokraatlike väärtuste eest seista. Või paluda õpilastel moodustada sotsiomeetriline rida - kes kindlasti läheb valima, kes kahtleb, kes kindlasti ei lähe valima ja põhjendada oma valitud kohta reas.</p>
<p><i>Võimalikud jätkutegevused ja lisamaterjalid</i></p>	<p><i>Soovitage valimishuvilistel noortel jälgida Facebookis Noorte Valimisvalvurite tööd @nooredvalimisvalvurid. Noored Valimisvalvurid on noored, kes on võtnud endale ülesande kaitsta kooli poliitilist neutraalsust ning jälgida, et seal ei toimuks valimisrikkumisi, andes vajadusel valimisvalvurite projektimeeskonnale teada potentsiaalsetest rikkumistest. Noored Valimisvalvurid osalevad ka valimispäevadel valimisvaatlejatena ja valimiskomisjoni töös: http://www.enl.ee/et/noored-valimisvalvurid</i></p> <p><i>Peale valimiste on veel võimalusi Eesti elu mõjutada, näiteks rahvaalgatuse kaudu. Kuidas rahvaalgatus algatada, seda saab vaadata siit (1 min 15 sek): https://www.youtube.com/watch?time_continue=7&v=za230fHP6pg</i></p> <p><i>Soovi korral: laske tunni lõpus õpilastel anda pöidla- või käemärkide abil tagasisidet (näiteks 3 käemärki: käsi all – ei meeldinud, käsi õla kõrgusel – meeldis keskmiselt, käsi üleval – meeldis väga) järgmiste punktide kohta:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tunni teema: ei olnud huvitav/keskmiselt huvitav/väga huvitav</i> • <i>Külalisõpetaja video: ei meeldinud/meeldis keskmiselt/väga meeldis</i> • <i>Õppetegevused: ei osalenud/osalesin mõnes tegevuses/osalesin kõiges</i> <p><i>Lisaks:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Küsimus aruteluks: Kas olete Erik Mooraga kõiges nõus? Miks? http://ekspress.delfi.ee/sisujuht/erik-mooraga-arve-kuulake-valimiste-valvureid?id=7954992</i> <i>2. Kes soovib õigusteadusega lähemat tutvust teha, saab läbida e-kursuse, millega saab hulga võtmeid kohe kätte! E-kursus „Õiguse alused“ gümnasistidele. Järgmine kord 2. oktoobril. Tasuta, kompaktna, 2 ainepunkti: https://sisu.ut.ee/oigusealused/avaleht</i> <i>3. Põhiseaduse kommentaar kui riigiõigusteaduse põhiallikas, mõeldud teadlastele, praktikutele ja igapäevale. http://www.pohiseadus.ee/</i>
<p><i>Võimalikud raskused rakendamisel?</i></p>	<p><i>Põhimõtted, kuidas tagada haridusasutuse neutraalsus KOV valimiste ajal: https://www.hm.ee/sites/default/files/kool_ja_valimised_pohimotted.pdf</i></p>

* Tunnikava on loodud selleks, et pakkuda õpetajatele välja erinevaid variante õpilaste tegutsema panemiseks, et jõuda soovitud õpieesmärkideni. Tunnikavas on meetodite osas tihti välja pakutud valikuvariante ja õpetaja teeb ise otsuse, millist meetodit kasutada. Tunnikava ei pea tingimata kasutama/ on soovituslik.

Tööleht video jälgimiseks “DEMOKRAATIA”

Õpilase nimi:

Palun kirjuta video jälgimise ajal alljärgnevasse lahtritesse mida ma teadsin (+), mis mind üllatas (!) ja millised olid küsimused (?). Märgi oma mõtted lahtritesse märksõnadega.

1. Nõustun külalisõpetajaga selles, et ... (+)	2. Mind üllatas külalisõpetaja jutus, et... (!)	3. Minus tekitas külalisõpetaja jutus küsimusi või kahtlusi see, et ... (?)